

Підприємство швидко стало монополістом у виробництві сівалок і зберегло цей статус як у довоєнний період, так і після Другої світової війни, коли взагалі стало визнаним найбільшим виробником та імпортером сівалок у Європі. Кількість працівників у виробничому об'єднанні "Червона Зірка" в 1980 роки сягала майже 11 тис. чоловік, до початку 1990-х років об'єднання зберігало позиції успішного флагмана кіровоградської індустрії. Нові процеси в економіці України болуче вдарили по гігант-монополісту, економічна політика "Червоної Зірки", що включала акціонування (вдруге за історію фірми), виявилася, на жаль, неефективною і призвела до обвального падіння рівня виробництва, незайнятості штату в з середини і до кінця 1990-х років. Ситуація виглядала дуже подібною до тієї, що склалася у 1918 -1920 роках.

Мабуть, шляхи виходу слід шукати вивчивши досвід минулого. Сучасна економіка вимагає від підприємства рис, притаманних Акціонерному Товариству Р. і Т. Ельворті в 1910-х роках: гнучкості, широкого асортименту товарів, швидкого переходу на нову продукцію, постійного інженерного пошуку, конкурентоспроможності, цілеспрямованої маркетингової політики та стимулювання інтересу робітника до забезпечення якісного, ефективного виробництва.

Література

1. Іноземні підприємці в Україні (за документами Меморіального архіву Роберта Ельворті) / Упорядник П. Босий. – Кіровоград: Litteza (видавництво Соціально-педагогічного інституту Педагогічна Академія), 1991 – 184 с.
2. www.Library.kr.ua/elib/bosiyP/album.html
- Роберт Пірс Ельворті, Кіровоград, 2012

Посипайко Л. Ю., ст. гр. ОА-10
Кіровоградський національний технічний університет

БІДНІСТЬ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ, ФАКТОРИ, ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Актуальність обраної теми полягає в тому, що безробіття та бідність віддзеркалюють соціально-економічний розвиток країни, соціальну напруженість в суспільстві і постають в ієрархії загроз національної безпеки першим і основним джерелом соціальної нестабільності.

Метою роботи є дослідження соціальної диференціації населення, факторів, які визначають бідність; обґрунтування заходів щодо подолання бідності та соціальної поляризації населення.

Дослідженню проблем подолання бідності приділяється значна увага як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями: Е.М. Лібановою, Т.В. Новиковою, Л.М. Овчаровою, Б.Й. Пасхавером, О.У. Хомрою та ін.

В Україні бідність зумовлена трансформаційними процесами. Перехід від збанкрутілої командно-адміністративної системи до ринкової економіки супроводжувався падінням виробництва, яке в своїй основі було неконкурентним і неефективним. Модель трансформації виявилась глибоко деструктивною, а запропоновані реформи здійснювались ціною соціальних втрат та стрімким зростанням бідності.

Світовий досвід свідчить про те, що у часи економічних та політичних криз проблема бідності надзвичайно загострюється та часто здатна досягти масштабів соціальної катастрофи. Економічні негаразди неминуче призводять до зниження рівня доходів населення та зростання частки бідних.

В програмі „Цілями розвитку тисячоліття” одним із завдань щодо подолання бідності в Україні визначено зменшення вдвічі (до 2015 р.) питомої ваги населення вартість добового споживання якого не перевищує 4,3 дол. США за паритетом купівельної спроможності.

В Україні сформована специфічна форма бідності: бідність формується на фоні відносно динамічного розвитку, достатнього рівня забезпеченості людськими і природними ресурсами, низького рівня безробіття. Пояснити такий феномен можна структурними диспропорціями розподілу отриманих доходів між різними категоріями населення, зубожінням середньостатистичного українця, диспропорціями в інституційній сфері та недостатньою ефективністю регулювання зайнятості та ринку праці.

Сучасні зміни в системі суспільно-економічних відносин в Україні зумовлюють глибинну та масштабну трансформацію всієї системи розподільчих відносин і формування доходів населення. Зростання їхньої диференціації – це одна з основних тенденцій у зміні рівня життя громадян за роки незалежності.

Поглиблення соціальної нерівності в суспільстві матиме негативні наслідки для розвитку економіки, що загострюватимуться з активізацією глобалізаційних процесів. Нерівномірний розподіл доходів заважає нормальному функціонуванню економіки, а соціальна нерівність породжує нестабільність в суспільстві.

Величина прожиткового мінімуму повинна відображати такий мінімальний дохід, гарантований державою, який би давав змогу забезпечувати працівникам середній рівень життя, нормальні умови для відтворення робочої сили та її розвитку. В Україні прожитковий мінімум використовується лише для загальних оцінок рівня життя.

Прожитковий мінімум повинен застосовуватися для встановлення розмірів мінімальної заробітної плати та мінімальної пенсії за віком, а також визначення інших параметрів соціальної допомоги.

Мінімальна заробітна плата повинна встановлюватись у розмірі, не нижчому за вартісну величину межі малозабезпеченості в розрахунку на працездатну особу [1, с. 87].

Специфічною ознакою ситуації в Україні стала бідність працюючого населення як наслідок низьких стандартів оплати праці. Хоча зі збільшення кількості працюючих осіб у домогосподарстві рівень бідності знижується, проте можемо констатувати, що сьогодні в країні зайнятість по-справжньому не захищає родину від бідності. Зайняті мають стабільне джерело доходу, але при цьому не мають можливості вести повноцінний спосіб життя.

У дослідженні проблематики бідності працюючого населення найбільш важливим лишається визначення чинників формування та поширення цього соціально-економічного явища серед осіб, зайнятих працею. У найбільш загальному вигляді їх можна об'єднати в такі групи факторів: економічні, соціально-економічні, соціальні, демографічні та ін. [2, с. 16].

В Україні спостерігається суттєва диференціація заробітної плати працівників за видами економічної діяльності, що дає певні підстави стверджувати про наявну галузеву бідність працюючого населення.

Різні види економічної діяльності мають різні адаптаційні можливості до умов ринкового середовища. Серед них є як самоокупні, так і дотаційні. Традиційно дотаційними галузями матеріального виробництва в Україні виступають сільське і лісове господарство, рибальство, а також бюджетні галузі – освіта. Культура і мистецтво, охорона здоров'я, наука.

На сьогодні в цих випадках економічної діяльності концентруються найменш оплачувані категорії населення, що сприяє формуванню трудової бідності працюючого населення.

Поряд із економічними, важливу роль у поширенні бідності працюючого населення відіграють соціально-економічні фактори – умови зайнятості та ситуація на ринку праці. Частка „працюючих бідних” зростає зі збільшенням серед зайнятих частки осіб, які перебувають в умовах вимушеної неповної зайнятості й мають відповідно низький рівень доходу від трудової діяльності. Окрім того, особи, зайняті в режимі вимушеної неповної зайнятості, частіше позбавлені додаткових виплат, наприклад, премій, різних субсидій, доплат за стаж роботи тощо. В Україні поширення вимушеної неповної зайнятості має тенденцію до зростання.

Суттєвим чинником бідності працюючого населення є також соціальні та демографічні чинники, вплив яких на поширення бідності

працюючого населення здійснюється, головним чином, через освітній рівень населення та склад сімей. Люди з вищою освітою менше піддаються ризику збідніння, ніж особи із середньою освітою або взагалі неосвічені.

Демографічні чинники необхідно розглядати як сукупність демографічних процесів, що формують специфічну статеву-вікову й соціально-демографічну структуру населення й ведуть до зміни частки тих його категорій, які за своїм соціально-демографічним статусом утворюють групу з обмеженими доходами [3, с. 113].

Подолання такого явища, як бідність, можливе через систему науково-обґрунтованих заходів державного рівня, а саме:

- удосконалити нормативно-правову базу соціальних стандартів шляхом поступового наближення її до європейського рівня та зміцнити працюючу мережу державних органів і недержавних структур, які забезпечують моніторинг і виконання цих стандартів;
- законодавством чітко визначити цільові соціальні виплати та категорії населення, які їх отримують;
- посилити державне регулювання процесів формування й розподілу доходів та зміцнення позицій середнього класу;
- розв'язати проблему оцінки збалансованості між купівельною спроможністю заробітної плати та зростанням цін;
- збільшення рівня як мінімальної заробітної плати, так і середньої заробітної плати в Україні, яка була, адекватною росту цін [4, с. 23].

Література

1. Гвелесіані А.Г. Диференціація грошових доходів населення: аналіз, прогноз та механізм регулювання: [монографія] / А.Г. Гвелесіані, 2008. – 155 с.
2. Ліанова Е.М. Соціальні проблеми і соціальні важелі конкурентоспроможності української економіки. – 2008. - №2.
3. Демографічні чинники бідності (колективна монографія) / За ред. Е.М. Ліанової, 2009. – 184 с.
4. Мазурок П. Державні заходи щодо регулювання диференціації доходів населення і зниження бідності // Україна: аспекти праці. – 2010. – №6.

Посипайко Л.Ю., ст. гр. ОА-10
Кіровоградський національний технічний університет

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Актуальність обраної теми обумовлена необхідністю підвищення рівня розвитку сільського господарства України, виходу сільськогосподарських підприємств з кризи.